

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemanje pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 7. septembra 1896.

Politiški oddelek.

Zjedinjena Slovenija.

Ideja o zjedineni Slovenije se je že bila zares mej Slovenci nekoliko pozabila. Nekateri je že morda zares zmatrajo za utopijo. Posebno mej narodom se za to idejo poslednji čas ni dosti delalo. Na političnih shodih se govori le o drugih vprašanjih, najbolje se premleva naš domači prepir. Podobno je, kakor bi se ideali mej narodom zares zgubliali.

Zadnje dni se je pa vendar začelo nekoliko govoriti in pisati o zjedineni Sloveniji. Dne 16. avgusta je bil shod krščansko-socijalnih delavcev v Ljubljani, kateri se je tudi izrekel za zjedinjeno Slovenijo. Kakšne vrednosti je ta izjava, bode še le bodočnost pokazala. Vsekako je pa bilo popolnoma neopravičeno očitiranje narodni stranki, da je na zjedinjeno Slovenijo popolnoma pozabila. Narodna stranka se je gotovo vedno toliko zanimala za zjedinenje Slovencev, kakor katoliška. Izrekla se je pri vsaki priliki za zjedinenje Slovencev, za vseučilišče, ki naj se osnuje za vse slovenske pokrajine. Katoliška stranka je pa bila na katoliškem shodu zjedinjeno Slovenijo in slovensko vseučilišče popolnoma prezrla. Veselelo bi nas, ako je sedaj zares tako naudušena za zjedinenje Slovencev in ne uporablja tega samo za sredstvo proti narodni stranki.

Tudi tržaška „Edinost“ se je zadnje dni oglasila za zjedinjeno Slovenijo. Očitala je nam celo, da premale gojimo to idejo mej narodom, da bi torej nas mogel najti odločilni trenotek nepripravljen. Zato pa mislimo, da tudi ne bode napačno, če mi povemo svoje misli.

Zjedinjena Slovenija se ne bode dala doseči kar čez noč. Treba je zanjo pripravljati poti. V tem oziru se je pa nekaj že storilo. Osnovano se je več društev, ki imajo za svoj delokrog vso Slovenijo.

Nadalje bode pa nam treba delati, da dobimo veliko šolo, katera naj bode namenjena za vse Slovence.

Baš narodna stranka je vedno zagovarjala tako šolo. Naj li bode popolno vseučilišče, ali ne, ali naj se jej pridele tudi tehnični ali kmetijski oddelki, to naj bi se odločilo po potrebi.

Potem pa moramo gledati, da upravno kolikor je mogoče, ločimo slovenske kraje od nemških in italijanskih. Delovati je treba, za razdelitev okrajev po narodnosti, za razdelitev deželnih šolskih svetov, drugačno razdelitev okrožnih sodišč. Delati je treba na to, da se v Ljubljani osnuje višje deželno sodišče ali pa tržaško premešči v Ljubljano, in se temu podrede primorska in kranjska zborna sodišča ter celjsko okrožno sodišče. Kako naj bi se uredile razmere na Koroškem, je treba tudi premisliti. Morda bi bilo tudi umestno, da se za slovenski del dežele osnuje posebno okrožno sodišče.

Tako bi si korak za korakom približali zjedineni Sloveniji. Omeniti pa moramo, da je jedenkrat v Avstriji se gojila neka misel, ki bi bila mogla tudi pogladiti pot zjedineni Sloveniji. Pri nas na Slovenskem niso imeli pojma za njo. Nekateri Nemci so se nauduševali za to, da se Avstrija po narodnosti razdeli v kantone ali departemente. S tem bi se bil naredil konec sedanjim zgodovinskim kronovinam. Nemci so to zaradi tega želeli, da spravijo češko državno pravo s sveta. Temu se je seveda tedaj posebno upiralo zgodovinsko plemstvo. Če bi vsak departement bil dobil precej obširno samoupravo, kakor jo imajo švicarski kantoni, bi se posamične narodnosti bolje razvijale. Posebno bi bilo dobro, če bi se bilo tudi dovolilo, da bi kantoni smeli stopiti v zvezo v osnovo visocih šol ali drugih važnejših naprav. Tako bi gotovo bili slovenski kantoni ali departementi se v več ozirih zvezali in tako bi bila se iz tega razvila zjedinjena Slovenija, kateri naj bi se bil le še imenoval cesarski namestnik ali guverner. Sedaj je ta ideja močno pozabljena in treba bode do nje priti po drugi poti. Stvar je važna in dobro je, če jo preiščujejo naši politični krogi.

Priznati moramo, da je stvar težavna, kajti ne bomo zadeli le na upor Nemcev, temveč tudi na upor Čehov. Naj se zjedinjena Slovenija snuje kakor koli, za-

deti se bode treba ob zgodovinski nastale individualnosti. Temu se bodo upirali Čehi, ki stoje na zgodovinskem stališču češkega prava. Če se bode južni del države urejal po narodnosti, gotovo Nemci ne bodo dovolili, da bi se severni ne.

Ker pa pri sedanjih razmerah potrebujemo pomoči Čehov v našem političnem delovanju, moramo biti jako previdni pri svojem delovanju za zjedinjeno Slovenijo. Kak nepreviden korak utegne od nas odtujiti Čeha in zjedinjene Slovenije bi pa le ne pridobili. To je tudi uzrok, da kranjska narodna stranka ne rine povsod na dnevni red zjedinjene Slovenije. Treba je delovati za to idejo sedaj v tem, sedaj v onem oziru in vedno tako, kakor zahtevajo politične razmere v naši državni polovici. Glavna stvar je, da se mej narodom vedno neti narodna zavest. Če se bodo Slovenci narodno zavedali, bodo tudi se pognali za njih politično zjedinenje, kadar pride pravi čas.

Politični pregled.

Volitve na Koroškem so se za koroške Slovence precej ugodno vrše. V pliberškem volilnem okraju so voljeni skoro v vseh občinah slovenski volilni možje. Slovenci so celo nekaj občin pridobili. Manj ugodno se pa vrše volitve za nemške konservativce. Vidi se, da so njih nade, da bodo imeli večino v kmetski skupini, bile precej preoptimistične.

Volitve na Štajerskem. — Prvotne volitve za deželni zbor so se že tudi pričele, a vendar se še ne more nič reči, kakšen bode kje končni izid volitev. Slovenci bodo pač zmagali v kmetskih občinah s svojimi kandidati. Najhujši volilni boj bode v graški okolici, kjer bi narodni Nemci radi vrgli konservativnega kmeta Kalteneggerja. Kakor je pa čuti, nimajo dosti upanja, da bi dosegli svoj namen. Njih kandidat Morre tudi ni tako vpliven, kakor so mislili. Delajo pa na to, da bi pripravili konservativce, da postavijo kacega drugzega kandidata. V tem slučaju bi narodni Nemci v tem okraju kar popustili volilni boj.

Dr. Lueger je bil povabljen v Budjevice, da bode v tamošnjem društvu krščanskosocijalnih delavcev imel govor. To so izvedeli budjeviški Nemci, ki so največ liberalci in so že na kolodvoru s pereatklici pozdravili vodjo dunajskih krščanskih socijalistov. Ko se je peljal v mesto, klicali so mu: „Sram te bodi, farški hlapec, zapeljivec naroda“ in plivali mu pred voz. Da ga niso varovali Čehi, bi se dr. Luegerju bilo slabo godilo. Na shod so prišli največ Čehi, Nemci so le zunaj razsajali. Nekaj se jih je bilo pač splazilo v dvorano, in bi bili radi s kričanjem govornika prisilili, da utihne. Nič ni pomagalo, da je zagotavljal, da krščanski socijalisti se ne izneverijo nemštvu. Ko je dr. Lueger spoznal položaj, je svoj govor zasukal in bil jako laskav Čehom. Izrazil je nado, da bodo Čehi in krščanski socijalisti še dobri zavezniki Banket, ki se je nameraval prirediti njemu na čast, se je moral opustiti.

Rusija in Avstrija. — Sprejem ruske carske dvojice v cesarskem Dunaju je bil presrčen. Cesar in cesarica ter člani cesarske hiše so preljubezljivo sprejeli carja in carico. Zaostalo tudi ni dunajsko prebivalstvo. Posetu carske dvojice pripisujejo vsi listi veliko politično važnost. Posebno poudarjajo zelo okoliščino, da je car obiskal najprve našega cesarja. Car namerava obiskati tudi nemškega cesarja in hoče iti tudi na Francosko, pa odločil se je, da mej vsemi najprve poseti našega cesarja. Vez, ki je spajala že dlje časa Avstrijo in Rusijo, pa se le zadnja leta ni javno manifestovala, utrdila in popolnila se je zelo s sestankom obeh mogočnih vladarjev. S

tem, da sta si gospodarja dveh velikih evropskih držav podala prijateljski roki, utrdil se je močno toli zaželeni trajni evropski mir v blagor narodov.

Rusija. — Zadel je mogočno Rusijo hud udarec. Njen minister unanjih del, knez Lobanov je nagloma umrl dne 29. avgusta. Spremljal je carja na Dunaj. Na povratku z Dunaja v Kijev dohitela ga je smrt. Skušenega voditelja unanje politike bo Rusija močno pogrešala. Pa tudi miroljubni ostali Evropi, posebno Avstriji ga je škoda. Mož je po intencijah svojega gospodarja carja Nikolaja II. bil vesten varuh evropskega miru. Pri sreču bila mu je sreča narodov in zato je vedno delal za mirovne in prijateljske odnose mej vele-vlastmi, zlasti je bil naklonjen Avstriji. Lobanov je imel 71 let.

Obrtnija.

Stavbenški red

deželnega stolnega mesta Ljubljane

z dne 25. maja t. l.

(Dalje.)

Prostori pri tleh ali pod cestnim nivelom.

§ 42. V novih hišah morajo tla vseh pritličnih prostorov, pod katerimi ni kleti, ležati najmenj 0.30 m, ona pritličnih prostorov, pod katerimi so kleti, pa najmenj 0.15 m nad cestnim ali dvoriškim nivelom, v poplavnem ozemlju se morajo pa postaviti primerno višje.

Stanovanja in delarne pod tem nivelom se morejo dopuščati samo tedaj, če so v svetlem najmenj 3.15 m visoke, popolnoma suhe in zračne in če stanovanja z najmenj polovico svetle profilske višine, delarne z najmenj 1.50 m mole nad cestni ali dvoriški nivel.

Dvorišče nasproti oknom takšnih stanovanj ne sme biti menj nego 6 m široko.

Hlevi in svisli.

§ 43. Hlevi in svisli morajo biti proti ognju varno pokriti, če so pa napravljeni pod prostori za stanovanje pripravnimi, morajo biti oblokani. Ventilacija v hlevu mora biti napravljena tako, da duh od hleva ni nadležen nobenemu delu stanovanja.

Okna proti cesti se smejo narediti samo tedaj, kadar je njih zaklep neprodušen in trajen. Pri hlevih je skrbeti tudi za to, da se tekočine primerno zbirajo in izpraznujejo ali neškodljivo odvajajo.

Svinjaki se v notranjem okraju praviloma ne smejo graditi.

Šupe in vrtne hišice.

§ 44. Dopuščeno je na dvorišču napravljati odprte šupe na lesenih stebrih brez stropa, če so proti ognju varno pokrite. Na meji proti sosednemu zemljišču morajo dobiti poseben požarni zid.

Prostor med vnanjimi stebri ne sme biti opažen.

Praviloma ni dopuščeno zidati lope ali šupe s takšnimi opaženimi vmesnimi prostori in brez strehe varne proti ognju in to sme dopustiti oblastvo samo izjemoma ob nujni potrebi in samo na določen čas.

Takšna poslopja, ki služijo za spravljanje večjih